

FRONTOVÉ LETECTVO v útočné operaci ARMÁDY

Splnění bližšího úkolu frontu předpokládá úspěšně splnit útočnou operaci armády prvního sledu. Proto i všechny frontové prostředky, včetně letecké armády, musí svojí činností vytvářet podmínky k úspěchu prvosledové armády.

Palebné prostředky a možnosti vševojskové armády jsou vlivem zařazení raketových útvarů s prostředky jaderného napadení velmi mohutné a efektivní. Zvýšil se palebný dosah armády (až 200 km), takže velitel armády může řešit mnohem hlubší a rozsáhlejší palebné úkoly než dříve, kdy byl odkázán jen na klasické dělostřelectvo (do 30 km). I možnosti soustředit palbu raketových jednotek (zvláště armádní raketové brigády) dovolují pokrýt cíle v celém útočném pásmu s velkou intenzitou. Přesnost a efekt úderu jsou závislé na přesnosti určení souřadnic cíle, rozsah soustředění na počtu oddílů v palebném postavení a na přesunu.

Síla a efekt činnosti letectva spočívá v tom, že je můžeme ve velmi krátké době soustředit na kterémkoli místě v celé šířce pásma frontu. Tím můžeme řešit ze stupně letecké armády (frontu) úkoly ve prospěch kterékoli prvosledové armády podle konkrétní situace a požadavků. Na druhé straně však dolet současných stíhacích bombardovacích letounů typu Su-7 je na malé výšce kolem 200 km za čáru dotyku (letouny typu MiG-15 kolem 120 až 140 km) a přibližně se kryje s dosahem raket armádního typu. Poměrně malý dolet nedovoluje tak plnit frontové úkoly v plném rozsahu do větší hloubky (zájmový operační prostor frontu). Proto hlubší frontové úkoly musíme řešit použitím bombardovacího letectva LA frontového letectva nebo dálkového bombardovacího letectva hlavního velení.

I přesto však zdůrazňuji zásadu, že letectvo musí zůstat centralizováno v rukou velitele letecké armády (velitele frontu) a není možné počítat s podřizováním některých svazků nebo útvarů, třeba jen na určitou omezenou dobu, do pravomoci velitele vševojskové (tankové) armády. Můžeme se však zamyslet nad rozdělením úsilí letectva, zvláště stíhacího bombardovacího, jehož část úsilí vyčleňujeme ve prospěch prvosledové armády. Nové rozdělení úsilí by vyplývalo z rozdělení úkolů a cílů mezi frontem (leteckou armádou) a prvosledovou vševojskovou armádou. Jde o to, aby nebylo snahou dogmaticky za každou cenu zachovávat centralizaci činnosti letectva ve vertikální rovině, tj. soustředit veškeré úsilí letectva proti všem cílům, výhradně v rukou velitele frontu (velitele letecké armády). Tuto otázku můžeme posuzovat z jiného hlediska a snažit se o centralizaci letectva a všech dalších palebných prostředků v horizontální rovině, tj. podle dosahu palebných prostředků, rozsahu a kvality úkolů a z toho vyplývajících cílů. Podle charakteru cíle, hodnoty a možnosti palebných prostředků tyto soustředit jednak na úrovni velitele frontu a v druhé rovině na úrovni velitele armády. Z toho by pak vyplývalo jiné rozdělení úsilí letectva mezi frontem a armádou prvního sledu.

HLAVNÍ ÚKOLY LETECTVA VE PROSPĚCH VŠEVOJSKOVÉ ARMÁDY

Hlavní úkoly frontového letectva ve frontové operaci jsou:

- odrazit hromadný úder nepřítele a v dalším chránit vojska a objekty před vzdušným napadením a průzkumem;

- uskutečnit vlastní hromadný úder (hromadný vzlet letectva),

- vyhledávat a ničit ZHN, boj s letectvem, PVO a prostředky velení a na vedení, se zálohami a druhými sledy, vzdušné výsadky a zásobování, vzdušný průzkum.

Po vyhodnocení charakteru těchto hlavních úkolů letectva ve prospěch armády můžeme přehodnotit jejich rozdělení co do působnosti mezi front (LA) a armádu. Prvosledová armáda svými palebnými prostředky, včetně vyčleněného letectva, by řešila:

- boj s operačně taktickými prostředky protivníka (typ SERGEANT, výjimečně PERSHING, v některých případech HONEST JOHN),

- boj s přisunovanými zálohami a druhými sledy (druhosledová divize armádního sboru),

- taktické vzdušné vrtulníkové výsadky a zásobování vojsk,

- taktický vzdušný průzkum.

Front s leteckou armádou za účasti armádních prostředků by centrálně řešil:

- odrazení hromadného úderu nepřítele a v dalším průběhu boje ochranu vojsk a objektů (zúčastňují se i prostředky PVO armády a svazků),

- vlastní hromadný úder (armádními raketami prvořadě ničit letiště v dosahu, PVO s důrazem na PLRS HAWK, systém navádění a uvědomování, zařadit i taktické rakety proti stanovištím navádění a uvědomování a proti PLRS HAWK v dosahu,

- boj s letectvem (hlavně letiště), prostředky PVO a systémem velení a navádění (včetně radiotechnického rušení),

- boj se ZHN operačního charakteru (PERSHING),
- boj se zálohami v hloubce (mimo dosah armádních prostředků),
- vzdušný průzkum.

Podívejme se nyní podrobněji na plnění některých úkolů z hlediska horizontální centralizace palebných prostředků na stupni armády.

BOJ SE ZHN

Dolet současných stíhacích bombardovacích letounů a dostřel armádních raket jsou přibližně stejné. Proto bude výhodné soustředit boj s operačně taktickými jadernými prostředky do jednoho místa velení a vytvořit tak **středisko řízení boje ZHN**, které bude jednotně řídit a koordinovat průzkum a upřesňovat i jejich ničení. Takovou funkci může při odpovídajícím technickém vybavení vykonávat i VS vševojskové armády, na kterém je umístěna i operační skupina LA. Nepocházelo by k případům, že by některý prostor nebo cíl nebyl pokryt a nebo by na něj působilo současně několik palebných prostředků. Je nutné také stanovit čáru odpovědnosti za ničení těchto prostředků mezi frontem a armádou a současně i mezi armádou a divizí. Rozdělovat odpovědnost jenom typem nepřátelského prostředku nepostačuje, je nutné stanovit přímo čáru v terénu a v průběhu operace ji průběžně upřesňovat. Toto rozhraní bude dáno hloubkou zájmového prostoru a dosahu palebných prostředků, tj. mezi frontem a armádou 160—180 km, mezi armádou a divizí 20—25 km od čáry dotyku.

Na stupni prvosledové armády bude společné středisko velení vydávat rozhodnutí k použití jednotlivých palebných prostředků k boji se ZHN v celé hloubce pásma odpovědnosti. Toto společné středisko bude mít k dispozici velmi různé a početné prostředky, jako je stíhací bombardovací letectvo s jadernou, chemickou i konvenční výzbrojí, vrtulníky s palubními kanóny a raketami, armádní rakety s jadernou náplní, speciální skupiny pozemní a výsadkové, PTRS nebo BzK vysazené z vrtulníků v týlu nepřítelů do prostoru palebných nebo technických postavení.

Zkušenosti ze součinnostních cvičení letectva a raketových útvarů potvrzují nutnost uskutečňovat vzdušný průzkum každých 50—60 minut do vyhodnocených prostorů pravděpodobného rozmístění ZHN a sledovat jej s dalšími prvky průzkumu jako jsou např. průzkumné skupiny.

Podle dosavadní praxe dostávala stíhací bombardovací divize úkol samostatně vyhledávat a ničit ZHN v pásmu, které bylo ve většině případů shodné s pásmem armády. Úsilí bylo v průměru stanoveno na 2—3 plukovní vzlety denně. Kromě toho velitel vojskové armády z vyčleněného úsilí k podpoře armády počítal vždy nejméně s 1 plukovním vzletem ke stejnému úkolu a ve stejném pásmu. Soustředěním úsilí do jednoho místa velení by mohlo stíhací bombardovací letectvo spolu s ostatními prostředky pozemních vojsk vést boj se ZHN mnohem účinněji a hospodárněji. Budeme-li počítat z celkového sloučeného úsilí 3—4 plukovních vzletů polovinu k průzkumu a vyhledávání, aniž by následoval úder (cíle nebyl zjištěn), zůstává minimálně 1,5—2 pluk. vzlety k ničení zjištěných prostředků. To by podle současných norem odpovídalo 10—14 odpalovacím zařízením nebo jiným malorozměrným cílům, které zabezpečují činnost raketových jednotek (VS, technické postavení, přepravníky apod.).

BOJ SE ZÁLOHAMÍ A DRUHÝMI SLEDY

Ke stanovení prostoru zodpovědnosti mezi frontem a armádou budou platit podobné zásady jako při boji se ZHN a budou opět vycházet z dosahu všech palebných prostředků. V průběhu boje však bude nutné stanovit čáru předání cíle pro každou zálohu zvlášť i s předpokládaným účinkem do doby předání cíle dalšímu nižšímu nebo sousednímu stupni.

V souladu s tím by pak informace velitele frontu veliteli armády mohla znít asi takto: „Front vede boj s přisunovanou 10 md až po řeku REGNITZ s předpokládaným výsledkem ztrát do 15 % na živé síle, do 20 % na tancích a obrněných transportech, zdrženou asi na 5 hodin, pravděpodobné zahájení přechodu řeky REGNITZ 10. 1. od 15,00 hod.“ A nebo je možné kromě čáry předání oznámit pouze kolik jaderných úderů na daný cíl uskuteční front a s jakou celkovou kilotonáží. Velitel armády si sám vyhodnotí pravděpodobné ztráty a zdržení.

Od stanovené čáry vede armáda boj s touto zálohou samostatně svými organickými a přidělenými prostředky (rakety, atomové pumy, letectvo s chemickými a klasickými prostředky, taktické výsadky na přechody do soutěsek apod.) v souladu se zámyslem operace. Procházela-li by záloha (2. sled) pásmem armády pouze příčně do pásma sousední armády, velitel frontu buď část přidělených palebných prostředků odejme a boj řídí sám, nebo armádě nařídí, jakých výsledků má dosáhnout (ztráty, zdržení) do čáry, než boj s touto zálohou převezme sousední armáda.

Dosud vyčleňované úsilí letectva ve prospěch armády nepostačovalo k účinnému boji se zálohami na stupni armády. S použitím konvenčních bojových prostředků nepřináší ani plukovní vzlet stíhacího bombardovacího letectva požadované a potřebné výsledky. A ve většině případů velitel armády ani více k tomuto úkolu nemohl dát. Jedině s využitím chemických a jaderných pum v rámci skupinového úderu bylo možné efektivně použít letectva i v menším počtu.

Druhosledová divize protivníka bude v první řadě ohrožovat prvosledovou armádu. Proto k efektivnímu a soustředěnému boji se zálohou armádního sboru bude nutné vyčlenit ve prospěch vševojenské armády do 2—3 plukovních vzletů stíhacího bombardovacího letectva, popřípadě podle konkrétní situace i do 1 plukovního vzletu bombardovacího letectva, a 3—4 jaderné pumy. V daném případě tak dojde k centralizaci všech palebných prostředků k boji se zálohami armádního sboru ve stanoveném pásmu odpovědnosti na stupni vševojenské armády podle jednotného zámyslu armádní operace.

VZDUŠNÉ VÝSADKY A ZÁSOBOVÁNÍ

K plnění těchto úkolů je k dispozici dopravní a vrtulníkové letectvo letecké armády (včetně posilového) a vrtulníkové jednotky vojskového letectva vševojenské armády.

Možné rozdělení působnosti a úkolů mezi jednotlivé druhy letectva ve prospěch vševojenské armády:

Dopravní letectvo slouží k dopravě zásob (hlavně munice a pohonných hmot) buď shozem nebo i přistáním na obsazeném letišti, popřípadě jiné vhodné ploše ve prospěch prvosledových svazků (hlavně tankových), které v průběhu operace pronikly daleko do hloubky nepřátelské obrany. Ve většině pří-

padů se odtrhly od svých i armádních týlů, pozemní zásobovací cesty jsou dlouhé a ohrožují je bránící se a ustupující jednotky nepřítele. Tento úkol přichází v úvahu až při plnění dalšího úkolu armády (D4—D6) po zasazení druhých sledů. Podle rozsahu a konkrétní situace bude nutné počítat k plnění tohoto úkolu s 1—2 plukovními vzlety letounů IL-14, tj. přepravit 90—180 tun materiálu.

Dalším úkolem je vysazovat průzkumné a jiné speciální skupiny. Vzhledem k poměrně malému počtu osob (6—8 skupin po 8—10 lidech), který je vysazován současně se zahájením operace (při prvním hromadném vzletu letectva), půjde o 3—5 letounů. Rovněž i v průběhu operace budou vysazovány jen jednotlivé skupiny, takže letounové úsilí pro tento úkol je zanedbatelné a bude podle požadavků vševojskové armády kryto.

Jiné padákové výsadky v rozsáhlejší měřítku (např. taktický výsadek) nebudou uskutečněny, neboť armáda nemá ve své sestavě větších jednotek, vycvičených k tomuto způsobu přepravy.

Vrtulníkové letectvo letecké armády uskutečňuje taktické vzdušné výsadky (motostřelecký prapor) s cílem ovládnout důležité objekty nebo čáry (most, předmostí, horský průsmyk, komunikační uzel, palebné postavení raketových prostředků apod.). Podle situace, terénu a úkolu uskutečňuje armáda v průběhu operace maximálně 2—3 taktické výsadky. Podle kalkulačních norem zá-
těže si vyžaduje příprava jednoho motostřeleckého praporu dvou plukovních vzletů vrtulníků Mi-4. Z toho vyplývá, že v průběhu armádní operace musíme počítat s vyčleněním 4—6 plukovních vzletů ve prospěch vševojskové armády k uskutečnění vrtulníkových výsadeků.

Zabezpečení výsadku a podpora jeho boje vyžadují také stíhací a stíhací bombardovací letectvo. Stíhací ochranu budeme ve většině případů řešit centrálně v rámci celého frontu formou zesílení hotovostí na letištích, popřípadě přehrazováním v některých prostorech (při nakládání, při vysazení) a blokováním stíhacího letectva. Úsilí stíhacího bombardovacího letectva čerpáme buď z dříve vyčleněného úsilí a nebo může být k tomu úkolu zvlášť přiděleno. Podle rozsahu úkolu a situace můžeme počítat s úsilím do jednoho plukovního vzletu (ničení PVO, blokování letišť, podpora boje, ničení ZHN). Na zabezpečení a podpoře výsadku musí se samozřejmě podílet svými palebnými prostředky i armáda (PVO ploch nakládání a při přeletu nad vlastním územím, ničení nepřátelské PVO, rušení a ničení radiolokátorů).

Kromě výsadků se může vrtulníkové letectvo zúčastnit zásobování vojsk materiálem podobně jako dopravní letectvo. Vzhledem k nosnosti a doletu vrtulníků Mi-4 (jedním plukovním vzletem přibližně 25 t materiálu) nebude zásobování co do množství a hloubky tak efektivní, jako při použití letounů IL-14. Velkou výhodou však je možnost nakládat a přistát mimo stálá letiště na libovolné vhodné ploše. Podle úkolu a rozsahu přidělení úsilí dopravního letectva je nutné kalkulovat s 2—3 plukovními vzlety vrtulníkového letectva k zásobování armády během operace.

Vojskové vrtulníkové letectvo: Vrtulníkových letek armády i divizí využijeme i formou soustředění několika letek v rámci armády (k dílčím taktickým výsadekům čet a rot), např. při přechodu státních hranic k rychlému ovládnutí důležitých průchodů. Dále je můžeme použít k rychlému zasazení PT zálohy (baterie PTRS, BzK, kladení minových polí) a k dalším úkolům zásobování vzduchem nebo vysazení průzkumných a speciálních skupin.

Úsilí tohoto letectva je v plném rozsahu k dispozici veliteli armády, popřípadě velitelům divizí, podle jejich rozhodnutí. Palebná síla divizí se ještě zvýší, bude-li vrtulníkové letectvo vyzbrojeno raketami k přímé podpoře vojsk na bojišti.

TAKTICKÝ VZDUŠNÝ PRŮZKUM

Dosavadní praxe operačního podřízení jedné letky dělostřeleckého průzkumného leteckého pluku vševojskové armádě, respektive přímo náčelníku RVD armády, nesplňuje svůj účel a není zcela efektivní. Úkoly této letky se převážně soustřeďují na přímý průzkum, stanovení souřadnic cíle a zjištění výsledků po jaderném úderu, ve většině případů pouze podle potřeby RVD bez ohledu na momentální vzdušnou situaci a potřebu průzkumu dalších objektů nebo prostorů k širší potřebě armády.

Domnívám se, že by bylo výhodnější armádě vyčlenit úsilí průzkumného letectva tak, jako u jiných druhů letectva, v rozsahu 2—4 plukovních vzletů na operaci. V hlavní míře by úkoly průzkumu dávalo zpravodajské oddělení armády podle potřeby a celkového zámyslu operace. Pouze část úsilí by byla využívána k přímé součinnosti s RVD. Styčná skupina průzkumného leteckého pluku by spolupracovala s leteckou operační skupinou, která by slaďovala čerpání průzkumného úsilí s úkoly průzkumného letectva, které přímo uskutečňuje letecká armáda.

Z á v ě r

Bez narušení základních principů centralizace letectva je možné soustředit část úsilí frontového letectva na nižší úrovni a tak zvýšit palebnou schopnost takového operačního celku, jakým je vševojsková armáda prvního sledu. Na základě vyhodnocení možností stíhacího bombardovacího letectva a rozboru jednotlivých úkolů a cílů je účelné centralizovat palebné prostředky na úrovni prvosledové armády a dosáhnout tak maximální efektivnosti při plnění těch úkolů, které přímo ovlivňují úspěch a splnění armádní útočné operace.

Podle kalkulace a v závislosti na konkrétní situaci, bylo by vyčleněno ve prospěch armády na operaci úsilí 25—30 plukovních vzletů stíhacího bombardovacího letectva (v průměru na první dny 4—6, na další 3—5 plukovních vzletů denně), 1—2 plukovní vzlety dopravně výsadkového letectva, 6—8 plukovních vzletů vrtulníkového letectva a 2—4 plukovních vzletů průzkumného letectva [dpzlp].

Palebný systém, centralizovaný na této úrovni, spojený s použitím jaderných a chemických prostředků, dává předpoklad k úspěšné podpoře a splnění úkolů armádní útočné operace.